

Overzicht veldwerk in Zuid-Kennemerland

Genieten en tegelijk nuttige informatie leveren

Op de website van onze Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland is onder meer het kopje 'Veldwerk' te vinden. Heel terecht, want door leden en niet-leden wordt in ons werkgebied heel veel aan veldwerk gedaan. Dat is mooi, want het is zinvol en plezierig en bovendien staat in de naam van onze vereniging staat niet voor niets werkgroep.

Dat veldwerk moet in ieder geval bijdragen aan het vergroten van de kennis over de vogels en vogelstand in onze regio. Meer weten over de vogels om ons heen is natuurlijk leuk en interessant, maar meer inzicht in hun doen en laten kan ook leiden tot een betere bescherming van onze regionale avifauna.

Regelmatig komt het voor dat in bestuursvergaderingen vogelrijke gebieden of soorten, die meer of minder bedreigd worden, aan de orde zijn. U kunt hierover regelmatig lezen in de Fitis. Meestal worden die onderwerpen dan ingebracht door onze natuurbeschermingsman, vaak ook door leden, verontruste burgers of instanties. Omdat onze vogelwerkgroep veel belang hecht aan natuurbescherming, zoeken we dan naar mogelijkheden om zo'n situatie te verbeteren. En dan zijn recente gegevens heel erg waardevol. Zeker wanneer naar gemeenten toe natuurwaarden verdedigd moeten worden, is 'hard' cijfermateriaal van groot belang om onze argumenten kracht bij te zetten. En dus zijn inventarisaties, tellingen en aanvullende waarnemingen heel nuttig.

Onder meer om het natuurbeschermingswerk te kunnen steunen, probeert de Veldwerkcommissie een zo volledig mogelijk overzicht bij te houden

van het veldwerk in Zuid Kennemerland. Wanneer bekend is waar geïnventariseerd of geteld is en door wie, kunnen we wellicht van de verzamelde gegevens gebruik maken. Daarmee kunnen wij onze pleidooien om een gebied of soort te beschermen beter onderbouwen.

Dit geldt vanzelfsprekend niet alleen voor onze regio. Heel veel van de verzamelde gegevens worden verwerkt door Sovon, een instantie die in ons land het voorkomen en de ontwikkeling van vogels bijhoudt. Daarmee draagt 'ons' veldwerk ook gelijk bij aan de kennis en bescherming van soorten en gebieden op nationaal niveau. In voorkomende gevallen kunnen wij op onze beurt ook weer gebruik maken van alle door Sovon verzamelde data, dus ook indirect is het aanleveren van gegevens weer van belang voor ons eigen gebied.

Veel leden doen hun veldwerk natuurlijk niet alleen om een bijdrage te leveren aan het onderzoek, maar zeker ook omdat het een prettige bezigheid is. Lekker buiten zijn en genieten van de natuur, terwijl je de vogels en het gebied waar je inventariseert of telt steeds beter leert kennen.

Het veldwerk is lastig in categorieën onder te brengen. Soms is het vooral

gericht op één of meer soorten vogels, soms op een duidelijk begrensde gebied. Daarnaast is er nog veel veldwerk, dat niet in één van deze twee hoofdgroepen is in te delen.

Een goed voorbeeld van activiteiten die rechtstreeks gericht zijn op één soort, is het veldwerk met betrekking tot de IJsvogel. Waarnemingen worden bijgehouden, nestplaatsen worden vastgesteld en waar mogelijk worden ook oeverwandjes geschikt gemaakt als broedplaats. Andere voorbeelden zijn het tellen van bezette nesten van Huiszwaluwen, Lepelaars en Aalscholvers. Een aantal veldwerkers is ook in de gelegenheid nestjongen te ringen van de soorten, waarop ze zich richten. Voorbeelden daarvan zijn de weidevogels, Vissdieven, uilen en Slechtvalken. Het jaarrond tellen van ganzen en zwanen en de Midwintertelling van watervogels zijn dan weer meer gericht op groepen

vogels. Het ophangen van nestkasten, het onderhoud daarvan en het bijhouden van de broedresultaten kunnen we hier ook wel noemen.

Dan is er ook veel veldwerk waarbij een gebied als uitgangspunt genomen wordt. De regelmatige tellingen van het Landje van Gruijters en de Hekslootpolder zijn heel bekend; veel leden doen daaraan mee.

Verder moet hier ook het veldwerk genoemd worden, waarvoor wel wat meer dan gemiddelde kennis van vogels vereist is: BMP, PTT en MUS.

Doelstelling bij het Broedvogelmonitoringproject (BMP) is het tellen van de broedvogels die in een vast omlind gebied thuishoren. Dat kan om alle soorten gaan of om een selectie daarvan.

Bij Punt-Transect-Tellingen (PTT) gaat het om een telronde, die in december gelopen wordt. Op vaste telpunten wor-

Veldwerk in de Houtrak: een mooi vogelgebied in de drukke Randstad. Foto: Freek Kamst

den dan gedurende vijf minuten alle aanwezige en voorbijkomende vogels geteld.

Het Meetnet Urbane Soorten (MUS) tennslotte is bedoeld om aantallen en verspreiding van 'stadsvogels' in kaart te brengen.

En dan mogen we natuurlijk de grote landelijke telling ten behoeve van de nieuwe Vogelatlas niet vergeten. Ook in ons gebied doen veel vogelaars hieraan mee en hebben een atlasblok voor hun rekening genomen.

Trektelposten

Tennslotte wat voorbeelden van veldwerk dat niet direct gericht is op één of meer specifieke soorten, noch op een vastomlijnd gebied. Zo zijn er, als weer en wind meezitten, heel vaak waarnemers aanwezig op de twee posten voor het tellen van trekvogels: Bloemendaal aan Zee voor de zeevogels en op een duin nabij Parnassia voor de vogeltrek over land. Heel bijzonder is ook dat binnen het 'werkgebied' van onze vogelwerkgroep zelfs twee ringstations liggen. Hier zijn, bijna jaarrond, een grote groep vogelaars met gespecialiseerd veldwerk actief.

Veel van de hierboven genoemde vormen van veldwerk worden op de website van onze vogelwerkgroep genoemd en meer uitvoerig beschreven. Daar worden meestal ook de contactgegevens van de betreffende veldwerker of coördinator genoemd.

Overigens, het zijn lang niet altijd leden van onze vereniging, die zich met het veldwerk in ons gebied bezighouden. En dat veldwerk wordt ook meestal niet door de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland zelf georganiseerd. Aan de andere kant: we hebben hierin natuurlijk wel een taak. Daarvoor hebben we een Veldwerkcommissie. Deze commissie

ondersteunt, waar mogelijk en indien gewenst, het onderzoek in het gebied van onze vogelwerkgroep. Een enkele keer organiseert ze ook zelf nieuwe inventarisaties of tellingen.

Het is heel goed mogelijk dat u als lid van de vogelwerkgroep en lezer van de Fitis al mee doet aan één of meer vormen van veldwerk. Maar als dat niet het geval is en u eigenlijk ook best aan enige vorm daarvan zou willen deelnemen, meldt u dan aan! Dat kan vaak rechtstreeks bij de contactpersoon, die op de website genoemd wordt. Hoewel misschien niet iedere veldwerker of coördinator meer hulp nodig heeft, zijn er toch heel wat activiteiten waar extra tellers heel welkom zijn. En daarvoor is een basiskennis van de vogelsoorten en een goed vogelboek vaak al voldoende. U kunt zich hiervoor trouwens ook aanmelden bij de Veldwerkcommissie. Wellicht kunnen wij van dienst zijn door u in contact te brengen met onderzoek dat bij u past. Verder kunnen wij u ook op onze e-maillijst plaatsen. Daarmee krijgt u eventuele verzoeken van veldwerkers, die extra mensen nodig hebben voor bestaand of nieuw onderzoek, automatisch thuis.

Er wordt dus al heel veel gedaan aan veldwerk in het gebied van onze vogelwerkgroep. En misschien doet u daaraan al mee of gaat dat in de toekomst doen. In ieder geval kunt u natuurlijk altijd uw losse waarnemingen doorgeven. Ook dan draagt u, wat mij betreft, uw steentje bij aan het veldwerk in Zuid-Kennemerland.

■ *Rino Abrahamse,
Veldwerkcommissie.
m.j.abrahamse@ziggo.nl*